

Slovo k povzbuzení na pondělí 1. února 2021, pondělí 4. týdne v mezidobí
Biblická čtení: Žid 11,32-40; Ž 31; Mk 5,1-20

Milé sestry, milí bratři,

dnešní první čtení, stále ještě z Listu Židům, je závěrem a shrnutím celé jedenácté kapitoly. Jak jsme již rozjímali v sobotu, celá tato kapitola se od všech ostatních přeci jen liší. Sice stále používá (v mnohém takřka rabínskou) argumentaci Starým zákonem, ale obsahově již nerozjímá o pravém Božství a lidství Krista, základu celého křesťanství, ani o Kristově pravém a dokonalém velekněžství, ústředním tématu celého listu, a ani již není jen povzbuzením k vytrvalosti v následování Pána Ježíše v dobách nelehkých, jak jsme slyšeli ve čtvrtek a v pátek. Je velkolepým povzbuzením k víře, k věrnosti víře na základě příkladů celé řady starozákonních spravedlivých.

V prvním verši kapitoly je nejprve čtenáři předložena krásná teologická definice víry: «Víra je podstata toho, v co doufáme, je přesvědčení o věcech, které nevidíme». Vystihuje jak Boží transcendenci, tak i to, že nebe a věčná spása jsou zatím ještě předmětem víry (a naděje), že nikdo si jimi zde na zemi ještě nemůže být jist (to není dokonce jen formulace našeho novozákonního listu; že nikdo nemůže s pyšnou sebejistotou prohlásit, že určitě bude věčně spasen, je dokonce katolickým dogmatem). To nám mimo mnoha dalšího připomíná, že onen (téměř „kierkegaardovský“) vášnivý krok do temnot ke křesťanské víře prostě také nějak patří.

Tím byla celá kapitola otevřena, aby pak byla vyzpívána síla této víry na základě příkladů starozákonních spravedlivých, příkladů, které byly prvním adresátům listu, křesťanům ze židovství, jistě důvěrně známé. Autor listu krásně ukazuje, jak již tito starozákonní svatí pro naději, že Bůh je a že je největším bohatstvím, pro naději, že spravedlivé čeká odměna a že Mesiáš přijde, prokázali nesmírnou sílu své víry, když přestáli mnohá protivenství, když dokázali opustit pozemské výhody, když byli ochotní vše risknout pro Boha. Slyšíme část (liturgie nám bohužel nenabízí kapitolu celou) vyprávění příběhů o Ábelovi, Noemovi, Abrahámovi, Izákovi, Mojžíšovi a mnohých dalších.

Slova, která v dnešním úryvku máme před sebou, jsou jakýmsi souhrnným připomenutím oněch dalších, v předchozích verších explicitně nejmenovaných spravedlivých. Poukazují na sílu jejich víry, ačkoli ještě nemohli mít její plnost skrze Krista, protože toho se v pozemském životě nedočkali. «Ačkoli byli slabí, dosáhli velké síly... byli trýznění, pilou řezáni... chodili zašití v kůžích ovčích a kozích, třeli bídu... ti, kterých svět nebyl hoden, museli bloudit po pouštích a horách, po jeskyních a zemských roklích... a ti všichni, u když za svou víru dostali skvělé uznání, nedočkali se toho, co bylo slíbeno» slyšíme působivé obrazy a formulace.

Toto poukázání na starozákonní spravedlivé je důležité nejen pro první adresáty listu, křesťany ze židovství po polovině prvního století po Kristu, ale i pro nás pro všechny. I nám se má stát povzbuzením ve víře a ve věrnosti víře, poukazem na ty, kterým ještě nebyla dána křesťanská víra, a přesto dokázali (anebo dokáží) žít spravedlivě, vlastně jakoby věřili, a to i navzdory všemu protivenství a temnotám.

Kdyby byl list napsán nám dnes, možná by nám nepředkládal výčet spravedlivých postav Starého zákona, spravedlivých židů, ale možná by poukázal na mnohé svaté „pohany“ či i na svaté „ateisty“, které máme kolem sebe, nebo jsme o nich slyšeli z dějin. Z nám neznámých důvodů jim nebyla dána křesťanská víra, osobně žili anebo žijí ještě (jakoby) před Kristem, a to často navíc bez vlastní viny. Přesto jsou někteří z nich schopni takové spravedlnosti, svatosti a věrnosti, o které nám by se možná mohlo jen snít...

I oni však povětšinou žijí pro nějakou svou víru, i když třeba ne explicitně křesťanskou: Pro svou víru v dobro, v nějaký dobrý ideál, pro víru ve smysl mezilidské lásky, ve smysl oběti za druhé, anebo třeba i pro nějakou svou víru v Boha, kterého poznávají třeba jen jako nejvyšší Dobro. Tito svatí „pohané“ či „ateisté“, vlastně také nějak milují Krista, aniž ho znají. Protože

Kristus je vtěleným Dobrem, které oni nějak také chtějí. Jsou oněmi „anonymními křesťany“, jak je slavně nazval jeden z největších (německých) katolických myslitelů dvacátého století, teolog Karl Rahner.

Na řadu z nich bychom proto někdy také měli pohlédnout a vzít si z nich příklad, zejména z jejich nezištné a často ničím jiným než láskou motivované dobroty. Dobroty motivované ne povinnostmi, ne vlastním prospěchem, ne uznáním okolí, ne blaženou vyhlídkou věčné spásy jakožto odměny za dobré skutky, ale jen touhou konat dobro.

Křesťansky určitě nelze v mnohém souhlasit s Albertem Camusem, pro kterého – zjednodušeně řečeno – jedině naprosto spontánní čin je ten správný a jedině od vší možné motivace oproštěná láska se stává láskou. Nelze s ním souhlasit, že toto by byla celá realita. Ale určitě s ním lze souhlasit, že je to aspoň její část a že proto někdy subjektivně ateističtí lidé jsou schopni velké lásky, lásky pro lásku samu, a jsou schopni takřka spontánně dle lásky jednat. Objektivně jsou i oni blízcí Bohu a Bůh v nich působí.

Jen tak mimochodem, Camusův *Mor* se v naší době stává opět velmi aktuální četbou...

Kéž bychom si tedy – ve světle dnešního prvního čtení – uměli vzít příklad z našich spravedlivých bratří a sester z řad těch, kterým ještě nebyla dána víra v Krista. Kéž bychom my sami – posílení křesťanskou vírou a všemi prameny milosti Boží, jež nám právě víra otevírá – dokázali s Boží pomocí být také příkladem a hlavně prokazovali skutečnou lásku. A tak osvědčili – snad i jakoby mimochodem – i svou křesťanskou víru v Boha.